

ДО ВИЗНАЧЕННЯ НАСКРІЗНОЇ МЕТИ ЗАНЯТЬ МОЛОДІ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ

Приходько Володимир

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту

Аннотация

Рассмотрены особенности двигательной активности и привычки к занятиям физической культурой, представлены механизмы формирования и сохранения привычки. Двигательная активность и привычка к занятиям физическими упражнениями способствуют развитию физических качеств человека, необходимых для успешной жизнедеятельности, но они не являются и не могут быть конечной целью многолетних организованных занятий молодежи физической культурой. Раскрыта сущность явления физкультурной деятельности личности как существенно более высокий уровень овладения достижениями культуры физической и ориентир для современной педагогической практики.

Ключевые слова: двигательная активность, физкультурная активность, привычка, ее формирование и изменение, физкультурная деятельность, личность студента-бакалавра, профессионально-прикладная физическая подготовка, ценности личности, самоопределение.

Annotation

There are the features of motor activity and physical training habits in this work. It contains mechanisms of formation and saving of the habits. Motor activity and the habit of physical exercise contribute to the development of physical qualities which are required for successful human life. But they are not and cannot be the ultimate goal of organized long-term physical education classes of youth. The core of the phenomenon of a person's physical activity as a higher level of mastery of the physical culture achievements and a guiding line for modern educational practices is disclosed.

Physical training activities is a person's state in which physical culture is present in a person involved norms, patterns and standards of physical culture. At the same time this condition occurs when a person is practicing new activities in physical education while creating her/his new fitness and recreational practices.

The core of the system of physical activity is learned abilities to think about own physical training, «appropriation» of values, and phased deployment of activities. A person seeks self-determination and shapes his/her image of «Me» in the space of physical culture (who I want to see myself). Self-determination is related to the launch of thinking and

following re-thinking of mind. Then goes bringing of student's awareness to the condition, which is usual for the beginning and maintaining of physical activity. Then, the creation of a project and program on achieving of an imaginable image of «being healthy» is carried out. It is considered the conditions of an individual's life, the practice of fitness or recreational exercises at the same time.

Physical culture as a kind of culture is a specific result of human activity and way of a person's all-round development and his/her practical implementation of social responsibilities in society.

Keywords: physical activity, a habit of physical activity, professionally-applied physical training, a person, values, self-determination.

Постановка проблеми. Виконуючи обов'язки члена редакційної колегії журналу «Спортивний вісник Придніпров'я», раз за разом переконаєшся, що навіть ті дописувачі, які мають вчені ступені та звання, вживають як тожні цілком відмінні поняття рухова активність, звичка до занять фізичною культурою і фізкультурна діяльність. Але ці поняття відображають суттєво різні стани особи і явища у життєдіяльності людини, що має бути з'ясовано, доведено та описано. Це потрібно для того, щоб дати відповідь на питання, яку наскрізну мету мають заняття спочатку вихованця дошкільного виховного закладу, потім учня школи і студента тією дисципліною, метою якої є забезпечення фізкультурної активності, формування звички чи фізкультурної діяльності особи учня і студента?

Аналіз актуальних досліджень. Раніше розглядалась інверсія теми звички до занять спортом і фізкультурної діяльності [10]. Вже давно в одній зі статей, була зроблена перша спроба увести поняття «фізкультурна діяльність» [7], більш глибоко ця тема розкрита у дисертаційній роботі [8], а також в одній з найбільш помітних, узагальнюючих доробок автора навчальних книг [6]. Показана й роль компетентнісного підходу у фізичному вихованні діяльної особи студента [9].

Мета статті полягає у тому, аби представити зміст поняття «фізкультурна діяльність», визначити його основні складові, довести пріоритет фізкультурної діяльності як мети багаторічних занять дітей і молоді фізичною культурою.

Методи дослідження: абстрагування, аналіз, синтез, індукція та дедукція, інтуїція, моделювання та узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. Найбільш визначеним на цей час є поняття «ру-

хова активність», яке включене авторами підручника «Загальні основи теорії і методики фізичного виховання» до використаного ними тезаурусу [13]. Рухова активність, як зазначено у цьому підручнику, складається із суми рухів, які людина виконує у процесі життєдіяльності. При цьому розрізняють звичну і спеціально організовану рухову активність. До звичної рухової активності, за визначенням ВООЗ, відносять види рухів, спрямованих на задоволення природних потреб людини (дотримання особистої гігієни, приймання їжі, зусилля на її приготування і придбання продуктів тощо), а також навчальну діяльність, включаючи урочні та секційні заняття у навчальних закладах, і на виробництві.

Автори використовують, як дотичне до вказаного, також поняття «фізкультурна активність», – як спеціально організовану м'язову діяльність [13, с.13], котра включає різні форми занять фізичними вправами, а також активні пересування, приміром, до школи та зі школи (або на роботу, з роботи).

Принагідно зауважимо, що вживання поняття «діяльність» за своїм смисловим наповненням у психології і фізіології суттєво відмінні, на цьому наголошував В.В. Давидов, відомий психолог, колишній директор Інституту загальної і педагогічної психології Академії педагогічних наук СРСР, посилаючись при цьому на так звану «діяльність печінки». Тож, не є цілком коректним у випадку педагогічних явищ, тут кимсь і для когось забезпеченої фізкультурної активності у навчально-виховному процесі, отожднювати її з «м'язовою діяльністю» особи.

Очевидно, що факт підтримованої рухової активності і звички є важливою передумовою розвитку життєво-важливих фізичних якостей, однак не менш важливою є компетентність особи щодо їх підтримання протягом життя

[9]. Вкрай бажано, аби сама доросла особа, яка отримала професію і озброєна сумою таких компетентностей, відповідно до особливостей вікової інволюції, а також неминучої періодичної зміни умов життєдіяльності, відслідковувала власний фізичний і функціональний стан, організувала свої фізкультурно-оздоровчі або рекреаційні заняття, які мають періодично уточнюватись. Отже, тут постає питання, чи недоцільно обмежуватись лише звичкою особи до занять фізичною культурою?

Вчені з Університету Дьюка у Північній Кароліні стверджують, що звички залишають незгладимий слід в мозку, і люди не розмірковують про те, що вони роблять протягом 40% свого часу [4, с.1]. Журнал *Neuron* недавно опублікував результати дослідження про те, як наші звички та уподобання несвідомо фіксуються у мозку. На думку головного дослідника медичного центру Університету Дьюка доктора медичних наук, професора неврології і нейробіології Ніколь Калакос, у майбутньому ми дійсно навчимося розвивати в людях механізм потрібних звичок і, коли виникне потреба, позбавляти їх від звичок небажаних, шкідливих.

Саме на зміну цих звичок спрямований шквал реклами, освітні програми і семінари. Варто, однак, пам'ятати, що такі заходи успішно підвищують нашу мотивацію і бажання, дають нам знання відносно нових дій, але вони спрямовані лише на «свідому» частину нашого мозку. Запропоновані програми, дійсно, можуть дещо змінити наміри людей, але у підсумку майже не змінюють їх поведінки.

Згідно з твердженням науковця Венді Вуд, існують основні принципи, якими варто керуватися для ефективної зміни звички. По-перше, потрібно знайти зручний момент для формування нового образу дій, наприклад, ним

може природно стати переїзд або зміна роботи (коли ми змінюємо передумови для поведінки в рамках відмови від старих звичок, стає набагато легше сформувати нові моделі поведінки).

Другий принцип свідчить, що ключову роль відіграє кількість повторень. Дослідження показали, що тій чи іншій людині може знадобитися від 15 до 254 днів для повного «зламу старого несвідомого», щоб дійсно сформувати нову звичку, а зовсім не 21 день, як стверджують автори деяких новомодних тренінгів.

Третій принцип говорить про стабільність середовища – щоб нова звичка швидше сформувалася, ми повинні створювати однакові, які спонукають до її закріплення, умови і тривало підтримувати їх: бажана поведінка відтворюється простіше, якщо вона повторюється в одному і тому ж контексті [4, с.11-12].

Як результат, ми отримуємо нову звичку, образно кажучи – від одного комплексу ранкової гімнастики перейдемо до іншого, але чи це нам потрібно?

Зміст фізичного виховання бакалаврів різних спеціальностей нині визначає професійно-прикладна фізична підготовка (ППФП) [3, 5]. Хоча поважний вчений вимушений визнати: «... Соціальні і педагогічні функції ППФП невиправдано звужені, що суттєво обмежує її соціально-економічну значущість і ефективність. Частіше за все вони зводяться лише до розвитку окремих професійно-важливих для професіонала фізичних, рідше – психічних якостей і рухових навичок... А це далеко не у повній мірі розв'язує... складну і актуальну проблему забезпечення фізичної дієздатності робітників і фахівців. ...Відсутнє чітке уявлення про сучасну динамічну структуру професійної фізичної культури професіонала і, як результат, дієвої методології і технології її формування» [11, с.285].

В.І. Столяров дає чітку відповідь на питання, чому звичні заняття з фізичного виховання насправді не сприяють формуванню фізкультурної діяльності особи, нагадуючи, що діяльність не піддається директивному регулюванню педагога («роби, як я кажу, бо це піде на користь»): у випадку породження діяльності особи «працює» непряме регулювання через суб'єктивні цілі даної людини [12, с.47].

Фізкультурна діяльність – очевидно не декларативно-позитивне ставлення до свого здоров'я, але такий, який можна спостерігати у життєдіяльності особи стан її повсякденної активності, у якому фізична культура наочно присутня у вигляді задіяних людиною норм, зразків та еталонів культури фізичної. Це також стан, коли відбувається апробація особою нових діяльностей у фізичній культурі у ході створення нею нових фізкультурно-оздоровчих і рекреаційних практик.

Наші власні дослідження показують, що існують три основних чинники, котрі спонукають до такого «природного», тобто поза межами педагогічного впливу, самовизначення особи. Першим за кількістю випадків, для тієї частини населення, яку можна кваліфікувати як фізкультурно-діяльну, виступає захворювання, що спонукає до усвідомлення необхідності використання надбань фізичної культури (згідно з даними наших досліджень, – у 53,8% усіх випадків свідомого включення у фізкультурну діяльність). Очевидно, що феномен реакції на усвідомлену особою екстремальність її нинішнього стану, який проявляє себе у відповідній мобілізації мислення та волі, свідомості і діяльності, має бути осмислений і використаний науковцями та педагогами для спонукання до запуску фізкультурної діяльності.

Друге, – це практика самодіяльних спільних фізкультурних

занять в умовах «клубного простору за інтересами», це, прирізом, групи «диких» туристів (у 29,7% випадків). Є ще один чинник, а саме відомий тій особі, яка розпочинає заняття, приклад авторитетного будівничого власного здоров'я, на який вказують 9,9% респондентів, ще 6,6% припадають на усі інші, менш поширені випадки [8].

Однак, до сих пір автори навчальних програм з вузівського «Фізичного виховання» зорієнтовані не на створення умов для виникнення фізкультурної діяльності, але на організацію групових занять зі студентами-фізкультурниками, котрі «передають себе» у розпорядження викладача (тренера), який забезпечує їм або фізкультурну активність, або, у кращому випадку, звичку до якихось занять.

Для «фізкультурника» такі урочні заняття насправді не є повноцінною фізкультурною діяльністю, але фізкультурною активністю, про яку йшлося, адже:

- у ході цих «за неї придуманих і для неї організованих» занять в особи не відбувається формування дійсності фізичної культури особи, відтак зберігається ефект спостерігача, стан відсторонення людини від надбань культури фізичної;

- цінності, мотиви фізичної культури і фізкультурної діяльності не транслюються, не привласнюються і не формуються, тому що у повсякденному житті цінності можуть передаватися від однієї діючої відповідним чином людини до іншої (отже, повинні створюватись такі педагогічні механізми поширення цінностей, котрі враховують вказану обставину, а саме «від людини до людини»);

- коли ж у людини не активізується дія відповідних ціннісних орієнтацій, коли цінності існують у її свідомості на рівні декларацій («краще бути здоровим і багатим...»), коли вона не формується

як суб'єкт, який бере відповідальність за майбутнє, у неї немає інтенції до самореалізації у просторі фізичної культури.

Представлене дозволяє далі виділити те, що можна кваліфікувати, як суть системи фізкультурної діяльності. Це освоєні здібності до мислення з приводу власних занять фізичною культурою, «привласнення» відповідних цінностей, а також поетапне розгортання цілеспрямованої діяльності особи, починаючи від її самовизначення та формування свого образу «Я» у просторі фізичної культури (тобто, яким я хочу себе бачити в результаті таких занять) і далі до проведення і корекції індивідуально-орієнтованих занять. Самовизначення пов'язане із явищем мислення (не плутати з «думанням») і переструктуруванням свідомості особи, приведенням її до стану, характерного для початку та підтримання фізкультурної діяльності. І далі – створення проекту і програми досягнення уявленого образу «бути здоровим» у вигляді деякої можливої, виходячи з умов життя конкретної людини, практики своїх фізкультурно-оздоровчих або рекреаційних занять.

Відповідно до поданого вище, можна уявити суть сприятливих педагогічних умов (тобто, штучного механізму) для запуску фізкультурної діяльності.

Як вже зазначалось, внаслідок критичної ситуації у життєдіяльності даної людини, що виникає спонтанно (хвороба), або ж подібної, створеної штучно у спеціальному навчальному процесі, коли особа починає усвідомлювати ризики для здоров'я, у неї виникає відчуття екстремальності, яке проблематизує, тобто унеможливорює фізкультурно-пасивний спосіб її життя. Підкреслюємо, – на етапі породження фізкультурної діяльності роль емоцій є дуже високою. Як відзначав Л.С. Виготський: «...У період сильного зрушення нерідко відчуваєть-

ся колосальна міць. Це почуття з'являється раптово і піднімає індивіда на більш високий рівень діяльності» [2, с.101]. Емоції виникають насамперед і раніше за усякі умовиводи. Функція емоцій – трансформація потреб у цілком конкретну мету для набування можливості практичного їхнього задоволення. Зазначена емоцією мета зазвичай викликає мислення, тобто, побудову уявлень про методи та засоби її досягнення.

Формування системи фізкультурної діяльності зв'язане також з проектною діяльністю. Вона розгортається, коли людина прийняла рішення діяти, готова творити і дати власну відповідь на виклики шляхом здійснення діяльності для забезпечення виходу із стану екстремальності. Робота проектування починається з появи «образу», тобто задуму бажаного результату своєї фізкультурної діяльності.

Весь ланцюжок проектування, програмування та реалізації задуманого можна представити так: створення «проєкту» (це такий спосіб проектування, коли поки що до уваги не беруться існуючі обмеження в діях та ресурсах); власне проектування (тобто, «прив'язування» задуму до існуючих наявних можливостей діяльності); вишукування інструментів (засобів) впливу на психофізичну сферу; програмування, як ув'язування усіх тих, що особою залучаються, засобів впливу; реалізація програми, включаючи продовження дії програми чи відмову від неї, можливу переробку і уточнення програми. Пояснимо усі ці етапи більш розлого.

Проєктування – це створення ідеального образу дій, образу бажаного результату дій, але на цьому етапі свідомо без неминучих обмежень за ресурсами і наявними можливостями реалізації проекту і програми (часу, коштів тощо).

Проєкт – це той самий ідеальний образ, але вже співвідне-

сений з реальною ситуацією (зовнішніми умовами, вихідними особливостями тілесності людини і умовами реальної життєдіяльності даної особи – автора проекту тощо).

Вишукування (изыскательство – рос.) – це робота з пошуку, оцінки й відбору можливих засобів впливу на психофізичну сферу (існуючих норм фізичної культури та оздоровлення). Тут таки можливе «вимушене» створення особою поки що відсутніх, але конче необхідних для неї засобів, які потім життєво необхідно задіяти (приклади відомих зусиль Ю. Власова і В. Дікуля).

Програмування – розпочинається, по-перше, з того моменту, коли автор фізкультурно-оздоровчої чи рекреаційної програми зрозумів, як саме він її складе (на день, тиждень, пору року тощо). По-друге, своє розуміння йому тепер бажано покласти на папір. Але головне у роботі програмування, це виникнення першого розуміння про спосіб комплексного ув'язування обраних засобів впливу на особу.

Реалізація програми – переведення задуманого у реальні систематичні та результативні дії особи з управління своїм психофізичним станом і здоров'ям, включаючи її «косметичні» правки, і контроль за своєю психофізичною сферою.

Продовження дії програми, відмова від програми або ж її уточнення – передбачає співвіднесення отриманих у ході реалізації поточних і кінцевих результатів з образом бажаного стану людини; оцінку результатів відносно зовнішніх умов, що, можливо, покликають потребу у дещо інших діях. Звідси, – висновок про те, програма має бути продовжена, удосконалена або припинена.

Увесь такий здійснений цикл, свідчить про факт фізкультурної діяльності, або ж забезпеченої особою єдності її мислення і ді-

яльності в області культури фізичної. Відповідно, фізкультурну діяльність можна тепер охарактеризувати, як реалізацію вмотивованою, самовизначеною і значущою людиною суб'єктивованих одиниць фізичної культури, відтворених, а, можливо, й створених нею нових, для розв'язання проблем, що виникли; здійснення діяльності, для забезпечення адекватності свого психофізичного стану мінливим умовам життя і виробництва.

Наприкінці, зробимо важливе зауваження відносно того, що різниця між фізкультурною діяльністю і власне фізичною культурою полягає в тому, що людська діяльність є особлива соціальна активність, спрямована на перетворення природи, суспільства і самої себе, своєї фізичної, психічної й, у цілому, соціальної сутності особи. У той же час, фізична культура як вид культури є специфічним результатом людської діяльності, засіб і спосіб всебічного розвитку людей, а також практичного виконання ними своїх соціальних обов'язків у суспільстві.

Висновки та перспектива подальших досліджень.

1. Фізкультурна активність і звичка до занять фізичними вправами поза усяким сумнівом сприяють розвитку фізичних якостей і покращують функціональний стан людини і потрібні їй для успішної життєдіяльності, але вони не являються і не можуть бути кінцевою метою відповідних багаторічних організованих занять молоді. Адже на питання, яким ми бажаємо бачити випускника вишу, відповімо, він має бути не лише фізично розвиненим, але й таким, який сам після навчання у вузі протягом багатьох років буде свідомо і результативно підтримувати оптимум здоров'я, буде прикладом для своїх дітей.

2. Таку особу мають відзначати ті ознаки, які у повній мірі відповідають комплексу характе-

ристик фізкультурної діяльності. Фізкультурна діяльність – це стан повсякденної фізкультурної активності особи, який можна спостерігати у її життєдіяльності, коли фізична культура наочно «живе» у вигляді свідомо задіяних нею норм, зразків та еталонів культури фізичної. Це також можливий стан, коли відбувається апробація особою нових для фізичної культури діяльностей у ході створення нею пілотних фізкультурно-оздоровчих і рекреаційних практик.

3. Фізкультурна діяльність є джерелом наповнення новим змістом того явища, яке має назву фізична культура. Очевидно, що особа, яка, за наявності гострої потреби, винаходить нові форми та види своїх фізкультурних занять, про це не замислюється, але насправді вона сприяє розвитку явища культури фізичної.

4. Отже, доведено, що опанування фізкультурною діяльністю як життєво-важливою компетентністю особи повинно виступати у якості кінцевої мети багаторічних занять дітей і молоді фізичною культурою, що має бути невідкладно відображено в уточненому змісті навчальних програм з відповідних дисциплін («Фізична культура», «Фізичне виховання») для навчальних закладів різних типів.

Перспектива подальших досліджень пов'язана з необхідністю подальшого уточнення дефініції «фізкультурна діяльність», адже вона має бути використана у виробленні в Україні державної політики відносно багаторічних занять молоді фізичною культурою.

Література

1. Братаніч Б.В. Здоров'я як цінність людини та складова культури: філософсько-освітні аспекти / Б.В. Братаніч, Ю.С. Хоменко // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. Наук. журнал.

– Дніпропетровськ : ДНУ, 2011.- Вип. 2. – С. 43-49.

2. Выготский Л.С. Собр. соч. / Л.С. Выготский. – [в 6-ти т]. – Т.6. – М.: Педагогика, 1984. – 400 с.
3. Івлєв О.М. Професійно-прикладна фізична підготовка майбутніх інспекторів ДАІ до застосування силового впливу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. та спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / О.М. Івлєв. – Харків, 2010. – 21 с.
4. О механизме привычки [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.gazeta.ru/science/2016/02/07_a_8061299.shtml. - Обращение 7.02.2016 в 9-09.
5. Подлесний О.І. Самоконтроль у фізичному вихованні як засіб підвищення мотивації до професійно-прикладної фізичної підготовки студентів-судноводіїв : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. та спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / О.І. Подлесний. – Київ, 2008. – 22 с.
6. Приходько В.В. Креативна валеологія. Концепція і педагогічна технологія формування студентів технічних і гуманітарних спеціальностей як будівничих власного здоров'я : навч. посібник : [Заг. ред. і передмова Чічкова А.Г.] / В.В. Приходько, В.П. Кузьмінський. – Дніпропетровськ : НГУ, 2004. – 230 с.
7. Приходько В.В. К построению понятия «физкультурная деятельность» / Приходько В.В., Неверкович С.Д. : труды ученых ГЦОЛИФКа. - 75 лет. Ежегодник. – М. : ГЦОЛИФК, 1993. – С.117-123.

8. Приходько В.В. Педагогические основы физкультурного образования студентов (Опыт игрового проектирования и экспертизы): дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Приходько Владимир Васильевич. – М., 1991. – 416 с.
9. Приходько В.В. Стан та перспективи реформування системи фізичного виховання у вищій школі України / В.В. Приходько, С.А. Чернігівська, Г.М. Арзютов // Науковий часопис педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – К. : Видво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. – Вип. 12 (67) 15. – С.95-105.
10. Приходько В.В. Формувати у школяра звичку до занять спортом або ж діяльну особистість будівничого власного здоров'я / В.В. Приходько // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. – Вип. 81. – Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – Чернігів : ЧНПУ, 2010. – С.401-405.
11. Раевский Р.Т. Современная концепция профессионально-прикладной физической подготовки / Р.Т. Раевский, С.М. Канишевский // Теорія і практика фізичного виховання. Наук.-методичний журнал. – Донецьк : ДонНУ, 2011. - № 1-2. – С.283-296.
12. Столяров В.И. Спорт, свободное время и образ жизни / В.И. Столяров // Теория и практика физической культуры. – М., 1976. - №11. – С.45-48.
13. Теорія і методика фізичного виховання : підручник [у 2 т.] / [ред. Круцевич Т.Ю.]. – Т. 1.- К. : Олімпійська література, 2008. – 391 с.

ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ СІЛЬСЬКИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ

Рубан Владислав

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»

Аннотация

В статье представлены данные анализа основных показателей физического развития учащихся младших классов сельских общеобразовательных школ. Изучение показателей физического развития как составляющей физического состояния является очень важным для разработки организационно-методических основ оптимизации процесса физического воспитания в условиях общеобразовательных школ сельской местности. Для оценки морфологического статуса регистрировались следующие показатели: длина, масса тела, обхват грудной клетки. Для оценки уровня физического развития использовались антропометрические индексы, которые характеризуют взаимосвязь между различными показателями физического развития: массо-ростовой индекс Кетле, жизненный и силовой индексы. Полученные результаты и их анализ позволяют констатировать, что контингент обследуемых (проживающий в сельской местности) имеет определенные отличия в показателях физического развития по сравнению с детьми, которые проживают в городах. Сопоставляя данные физического развития можно отметить, что показатели длины и массы тела выше у городских школьников, а

окружность грудной клетки – в сельских. Можно отметить общие тенденции городских и сельских школьников в показателях индекса Кетле и жизненного индекса, а показатели силового индекса выше у детей, проживающих в сельской местности.

Ключевые слова: физическое развитие, младшие школьники, общеобразовательные школы, городская и сельская местность.

Annotation

The article presents the analysis of the main indicators of physical development of pupils of elementary grades of the rural schools. The study of indicators of physical development as a component of physical condition is very important for the development of organizational and methodological foundations of optimization of process of physical education in secondary schools in rural areas. To assess the morphological status were recorded the following parameters: length, weight, perimeter of the chest. To assess the level of physical development has been used anthropometric indices that characterize the relationship between different indicators of physical development: weight-height Quetelet index, life and power indices. The obtained results and their analysis allow us to conclude that

the contingent surveyed (rural areas have some differences in the indicators of physical development compared to children who live in cities. Comparing the data of physical development may be noted that the indicators of length and body mass is higher among urban students, and obwb thorax in rural areas. It is possible to note General trends of urban and rural schoolchildren in the indexes of index of kettle and life index and indicators power index is higher in children living in rural areas.

Key words: physical development, young learners, secondary schools, urban and rural areas.

